

ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ В НАВЧАЛЬНИХ УСТАНОВАХ

Кокотєєв П. Г. Плєтєс Д. С.

*Одеський національний політехнічний університет, Інститут медичної інженерії
onpuifv@ukr.net*

Безпека – необхідна умова подальшого розвитку цивілізації.

Безпека особиста і майнова є найголовнішим запорукою людського розвитку. Відсутність безпеки особистості і власності - це рівносильне відсутності будь-якого зв'язку між людськими зусиллями і досягненням цілей, для яких вони робляться.

Під культурою безпеки життєдіяльності розуміється рівень розвитку людини і суспільства, що характеризується значимістю завдання забезпечення безпеки життєдіяльності в системі особистих і соціальних цінностей, поширеністю стереотипів безпечної поведінки в повсякденному житті і в умовах небезпечних і надзвичайних ситуацій, ступенем захищеності від загроз і небезпек в усіх сферах життєдіяльності.

У науковій літературі існує величезна кількість визначень поняття «культура» в залежності від цілей і завдань досліджень, особливостей галузей науки, специфіки наукових шкіл. І в зв'язку з тим, що культура створюється і сприймається як окремими індивідуумами, так і їх колективами, дане поняття необхідно розглядати як на індивідуальному, так і на колективному, громадському рівні.

Шкільний вік найбільш сприятливий для формування у людини культури безпеки. У цьому віці легше сформувати мотиви, які спонукають учнів до дотримання норм і правил безпечної поведінки, що буде основою для прищеплення самостійного безпечного стилю життя.

Вищевикладене з педагогічної точки зору, це має на увазі виховання в учнів таких взаємопов'язаних якостей, як високий рівень самосвідомості, самостійність, самодисципліна, незалежність суджень, що поєднується з повагою до думки інших людей, здатність до орієнтування в ситуаціях навколишнього життя, вміння приймати рішення і нести відповідальність за свої вчинки, за утримання своєї життєдіяльності.

Для здійснення формування безпеки учнів і охорони праці потрібно використовувати різноманітні форми, методи і засоби, в першу чергу, особистий приклад персоналу освітньої установи.

Формування культури безпеки для учнів слід розділити на етапи за особливостей вікового та психологічного розвитку. Основними завданнями освіти і виховання в галузі безпеки є:

- для учнів загальноосвітніх установ - формування відповідального, шанобливого ставлення до власної безпеки та безпеки інших людей, дбайливого ставлення до навколишнього середовища, усвідомлення пріоритетності забезпечення безпеки у всіх сферах діяльності;
- - для студентів закладів середньої та вищої професійної освіти формування розуміння необхідності забезпечення безпечних умов праці, дотримання екологічних норм тощо.

ПРИРОДНІ ТА ТЕХНОГЕННІ ЕКОЛОГІЧНІ НЕБЕПЕКИ ДЛЯ НАСЕЛЕННЯ

Компанєць Е.В.

*Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова
zavdannya@ukr.net*

З екологічної точки зору все, що знаходиться зовні людини можна вважати факторами впливу, до яких ми пристосовані більше, або менше. Еволюційно, люди, як і більшість істот на планеті Земля, пристосовані до більшості зовнішніх факторів. На нас

діє сила тяжіння і ми, для того, щоб рухатися, маємо скелет і м'язи. На нас діє енергія Сонця і ми маємо зір, щоб використовувати частину спектру довжини його хвиль, щоб орієнтуватися у просторі, а на шкірі маємо інфрачервоні рецептори, щоб відчувати температуру навколишнього середовища і передчасно ховатися від несприятливих його дій, або, відповідно, одягатися. Люди включені в енергетичну складову біосфери через харчові ланцюги і через нас проходять колообіги всіх хімічних елементів, які ми споживаємо з водою і їжею, або засвоюємо через процеси дихання. Це все відноситься до природних факторів, які до появи технічного компоненту були відносно постійними і не змінювалися протягом тисяч і тисяч років. І, зміни, як вони і відбувалися, то відбувалися за рахунок природних внутрішніх та зовнішніх впливів: вулканічна діяльність, астероїдна небезпека та іншого. Масові вимирання у минулі епохи – це «несподіваний» потужний вплив факторів цього характеру. Умови, які ставали, після цих впливів були несумісні з тими, до яких були пристосовані мешканці. Але, коли небезпека минала, знов відбувався «біологічний бум», який призводив до повторного заселення вже нових екологічних ніш.

Поява технологічного компоненту, разом із зростом чисельності одного панівного виду (людини) на планеті, додала до природних небезпек небезпеки антропічні. Сам розвиток створеної соціоєкосистеми за своєю суттю є не екологічним. Зростаюче населення потребує нових ресурсів, як матеріальних, так і енергетичних. Практично всі ресурси добуваються зовні, з природи. Кожна людина потребує своєї частки, а таких часток стає все більше. В сумі виходить дуже багато. Наявні ресурси використовуються не ефективно і часто не екологічно. З руд добуваються тільки головні компоненти, а супутні ідуть у відвали. Це забруднює середовище існування. Величезна проблема з твердими, газоподібними і рідкими відходами підприємств. Забруднення атмосфери відбувається також, переважно, всіма видами транспорту. Зріст потужних викидів в атмосферу вуглецевих сполук призводить до парникового ефекту, зниженню атмосферних опадів, закисленню вод океанів і кліматичним коливанням, які раніше не відбувалися. Присутність людей во всіх екосистемах планети дозволяє тісніше контактувати з видами, до яких у більшості з нас не має відповідного захисту, вакцин і препаратів. Все частіше з'являються і, будуть з'являтися у подальшому, невідомі раніше небезпечні хвороби, особливо ті, що передаються повітряно-крапельним і статевим шляхом, які мають більші шанси до розповсюдження у соціально орієнтованому середовищі.

Виходом з небезпек може бути екологізація промисловості, енергетики і транспорту; моніторинг природних та техногенних небезпек; технології, засновані на нульовому і від'ємному викиді вуглецю; утворення і розширення природних зон, нульового впливу населення; активне підтримання існуючих природних зон та створення технологій, які б захищали населення від з'явившихся небезпек. З екологічної точки зору, неадаптовані види завжди зникають. Населення мусить пристосовуватися до змін і адаптуватися до них.

УТВОРЕННЯ НЕБЕЗПЕЧНИХ ВІДХОДІВ ПРИ РОБОТІ ЦЕНТРУ ЕКСТРЕНОЇ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ ТА МЕДИЦИНИ КАТАСТРОФ

Кондратенко І. О.

*Харківський національний автомобільно-дорожній університет
alenauvarova@ukr.net*

В результаті професійної діяльності будь-яких медичних установ утворюється значна кількість медичних відходів, які створюють біологічну або хімічну (токсичну) небезпеку. Проблема поводження з такого роду відходами у закладах охорони здоров'я у сучасних умовах слід розглядати як важливу гігієнічну, епідеміологічну і екологічну складову безпеки населення країни. Медичні відходи можуть викликати спалахи інфекцій